

Învățați-mă să joc!

Din motive independente de voința mea, n-am văzut noul *Lăsați-mă să cânt* nici la premieră (așa că data și distribuția acelui spectacol, consemnate în cartușul informativ alăturat, a trebuit să le culeg, abia acum, din programul de sală), nici la următoarea reprezentație (când – conform declarațiilor făcute în același program de către directorul general al Teatrului, prof. dr. Amza Săceanu – avea să joace „distribuția paralelă”), ci abia în 25 ianuarie 2004 (când, nu întâmplător, desigur, trei dintre soliștii Operetei și... operetei în cauză – respectiv Gabriela Dăhă, Doina Scripcaru și Alfredo Pascu – au primit Premiul Forumului Cultural Român, tocmai pentru această contribuție a lor la promovarea teatrului nostru muzical).

O distincție specială i s-ar cuveni întregului colectiv al Teatrului „Ion Dacian”, pentru a fi realizat, în anul ce marca împlinirea unui veac și jumătate de la nașterea lui Ciprian Porumbescu, o nouă montare (a căta, nu se poate ști cu precizie, însă Viorel Cosma – unul dintre cei trei libretiști – mărturisește că a asistat până acum, în țară și în străinătate, la nu mai puțin de 18 premiere!) a operetei consacrate în urmă cu jumătate de secol acestui admirabil compozitor, căruia soarta i-a îngăduit, spre a-și arăta geniul, doar trei decenii de viață. Cea mai populară operetă românească, în a cărei muzică Gherase Dendrino a înglobat o mulțime dintre minunatele melodii ale lui Ciprian Porumbescu (de la celebra *Baladă* pentru vioară și pian la nu mai puțin ilustra piesă corală *Cântecul tricolorului*, care, mai cunoscută sub numele de *Trei culori*, ne-a fost o vreme chiar Imn de Stat!), își merită fără îndoială locul în repertoriul permanent al Teatrului care a lansat-o la 30 octombrie 1954...

În esență, versiunea scenică de astăzi urmează cu fidelitate tradiția întronată atunci, în sensul exploatarei intense a convenției (exemplul cel mai concludent fiind pianul la care se mimează un acompaniament executat de către... orchestră!). Vivace și expresivă, regia Constanței Câmpeanu evită orice vulgare exagerări ale comicului de bun gust conținut în libret, ca și ale sentimentalismului delicat pe care muzica îl emană, căutând totodată să particularizeze fiecare dintre personajele pe care le manevrează. (Lucru destul de dificil, căci acestea sunt într-un număr record, chiar și pentru o operetă: aproape 30!)

Același laudabil simț al măsurii demonstrează și coregrafia Andreei Constantinescu-Fuciec, pigmentând cu mișcări de dans (fie popular, fie de salon) câteva secvențe din evoluția cântăreților-actori, care astfel țin piept cu succes celor două cupluri de balerini profesioniști introduse la un moment dat (cu rol pur decorativ) în acțiune.

În scenografia Diane Ruxandra Ion, decorul (unic), extrem de sumar (o sală – de primire, în actul I; de cofetărie, în actul II – mărginită de o terasă foarte simplă, deschisă spre o presupusă grădină), va dezvălui simbolic, în final, frumusețea cerului pe care strălucește Luna, în chip de „Crai nou”. Licența artistică îngăduie strămutarea acțiunii din iarna când, la 27 februarie 1882, a avut loc premiera absolută a operetei cu acest nume a lui Ciprian Porumbescu, către un anotimp mult mai călduros. Deși... stingheri printre doamnele Brașovului, înveșmântate în rochii de mătase (toate foarte elegante, dar câteva în culori mult prea violente, imposibil de armonizat în ansamblu), țăranii sosiți să-l viziteze pe muzician poartă încă sumane sau cojocel!

Sub raport muzical, pregătirea corului condus de Gabriel Popescu pune abil în valoare marele talent al dirijorului și compozitorului de coruri care a fost

Ciprian Porumbescu, dând maximă strălucire numeroaselor marșuri preluate de către Gherase Dendrino din creația de gen a acestuia (adunată în *Colecțiunea de cântece sociale pentru studenții români*, tipărită în 1879). Cât privește contribuția orchestrei, după un prim act în care (într-o oarecare măsură și din pricina extremei fărâmițări a partiturii, întreruptă mereu prin lungi momente de proză) acordul instrumentiștilor cu dirijorul Emil Maxim (invitat de la Opera Română din Cluj-Napoca) a fost destul de aproximativ în ceea ce privește promptitudinea de atac (fără a altera însă perfecțiunea semnalelor de corni ori a solo-urilor de violoncel sau flaut), actul secund a oferit o coerență sporită discursului muzical, prezentând chiar câteva remarcabile puncte culminante. Cel dintâi și cel mai impresionant dintre ele – lovitura de trăsnet a ordinului ce interzice premiera cu opereta *Crai nou* de Ciprian Porumbescu și disperatul strigăt de protest al autorului: „Lăsați-mă să cânt!” – înfățișează ansamblul acesta sunând ca o veritabilă mare orchestră, cu precizie și mobilitate, cu forță și omogenitate.

Poate însă că, sub bagheta unuia dintre dirijorii Teatrului bucureștean (în cazul în speță: Marian Didu, ce a pregătit și condus premiera), echilibrul dintre voci și instrumente să fie mai fericit decât acesta, în care orchestra (plasată aici în fața scenei și la același nivel cu sala, o sală cu totul improprie pentru orice fel de spectacol muzical!) acționează ca un zid fonic, estompând până și vocile mai puternice de care beneficiază cântăreții de operă (în acest caz Florin Diaconescu, interpretul lui Eduard Strauss) și aproape anihilându-le, în unele pasaje, pe acelea ale soliștilor de operetă. Altminteri, toți aceștia au glasuri bune și bine lucrate; din rațiuni de economie a spațiului tipografic, îi voi numi însă aici doar pe aceia care n-au fost prezenți și în distribuția premierei, publicată alături: Florin Budnaru (*Ciprian*), Crina Zancu (*Bertha*), Bianca Ionescu (*Martha*), Nicolae Măgureanu (*Lichtenberg*), George Niculescu (*Paul*), Elena Siloci (*Roza*) și Paul Lăzărescu (*Franz*).

Mai problematic stau lucrurile în ceea ce privește *jocul* soliștilor, căci se dovedește (din nou!) că interpreții de profesie actori pot să cânte (și să danseze!) mai bine decât pot să joace interpreții de profesie cântăreți. Este o realitate evidentă mai ales în cuprinsul generației tinere, căci, adesea, experiența scenică îndelungată reușește să suplinească absența unei pregătiri de specialitate, în arta actorului.

Un tânăr om de teatru, ajuns din întâmplare – și pentru prima dată – în sala Operetei, mă întreba de ce Conservatorul nu asigură și cursuri de actorie pentru viitorii cântăreți, așa cum Facultatea de Teatru le oferă viitorilor actori cursuri de canto... (Mărturisesc că n-am știut ce să-i răspund, și nici acum, după ce am meditat asupra acestui subiect, n-am găsit explicația. Să fie oare din inerția unei tradiții deficitare?) Așa cum se prezintă situația astăzi – comenta, malițios, tânărul în cauză – spectacolul acesta n-ar trebui să se cheme *Lăsați-mă să cânt*, ci... „Învățați-mă să joc”!

Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian” – Lăsați-mă să cânt. Muzica: Gherase Dendrino. Libretul: Viorel Cosma, Liliana Delescu, Erastia Sever. Regia: Constanța Câpeanu. Scenografia: Diana Ruxandra Ion. Coregrafia: Andreea Constantinescu-Fuciec. Conducerea muzicală: Marian Didu. Maestru de cor: Gabriel Popescu. Cu: Alfredo Pascu (Ciprian), Doina Scripcaru (Bertha), Silvia Șofterus (Martha), Tiberiu Simionescu (Roth), Gabriela Dăhă (Suzăna), Bogdan Caragea (Nastasi), Florin Diaconescu (Eduard Strauss), Anghel Stoian (Lichtenberg), Emil Spătaru (Martin), Gladiola Nițulescu (Lizi), Matei Nicolescu (Paul), Anton Zidaru (Schumacher), Orest Pislariu (Glockel), Alexandra Savu (Roza), Mișnea Lamatic (Hans), Viorel Ciurdea (Lengheriu), Cosette Marinescu (Ingrid), Adriana Mirea (Bella), Adriana Miroslav (Marioara), Cătălin Petrescu (Nichita), Alexandru Onea (Gall), Cristinel Coman (Kugel), Răzvan Rusu (Toader), Alois Doboș (Neacșu), Iuliana Mitrache (Ilenuta), Ileana Lenghel, Carmen Grigorescu și Claudia Deleanu (Subretele). Data premierei: 5 octombrie 2003.